

Voorzitter en leden gemeenteraad

Den Haag, 11 april 2018

Investeer in mensen met verward gedrag

Schakelteam Personen met Verward Gedrag

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

Als voorzitter van het Schakelteam Personen met Verward Gedrag doe ik met het oog op een nieuw coalitieakkoord¹ een dringend beroep op u om mensen met verward gedrag de komende jaren niet in de kou te laten staan. Elke gemeente staat namelijk voor [de opgave](#) om voor 1 oktober 2018 een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren. Dat is geen eenvoudige opgave. Vandaag heb ik in [een Tussenbericht](#) gepresenteerd hoe gemeenten in Nederland ervoor staan. Hieruit blijkt dat er hoopvolle stappen zijn gezet, maar dat er op cruciale punten nog versnelling nodig is. De nijpende situatie waarin veel mensen zich nog steeds bevinden, kan en moet anders. Ik hoop dat u de tijd neemt om deze brief te lezen.

Mensen met verward gedrag?

Bijna elke dag lezen we in de media over incidenten met mensen die verward zijn. Wat we niet lezen is de vaak schrijnende problematiek die daaraan voorafgaat. Het gaat om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen. Mensen met complexe problemen die gedrag vertonen dat anderen niet direct begrijpen. Wij noemen dat verward². Vaak is er sprake van een combinatie van wanhoop door ernstige sociale problematiek als eenzaamheid, woningnood, werkeloosheid, schulden, etc. Veelal in combinatie met psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, dementie of (licht) verstandelijke handicap. Een relatief klein deel veroorzaakt overlast of pleegt ook misdrijven. Het gaat om mensen die niet op eigen kracht mee kunnen doen en zelf niet altijd (meer) om hulp vragen. Zij wonen ook in uw gemeente.

Het Schakelteam helpt – in opdracht van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Justitie & Veiligheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten – gemeenten en

¹ Dit geldt uiteraard alleen voor die gemeenten waar 21 maart jl verkiezingen plaatsvonden. Maar ook in gemeenten waar dit niet het geval was, is het belangrijk dat dit onderwerp op de agenda blijft.

² Verward gedrag is menselijk. Toch weet niet iedereen hoe te reageren op iemand die verward gedrag laat zien. Zie [deze link](#).

hun partners bij het realiseren van een goed werkende aanpak voor de betreffende mensen en hun omgeving.

Wat is de komende vier jaar écht nodig?

1. Investeren in een inclusieve en veilige wijk

Als we persoonlijk leed willen beperken en incidenten willen voorkomen, is preventie noodzakelijk. Dat betekent dat er in elke gemeente – naast de aanwezige wijkagent – ook **voldoende ogen en oren** en **deskundigheid op het terrein van verwardheid** in de wijk moet zijn. Het gaat om professionals die weten wat er speelt, de eerste signalen herkennen, actief op mensen afstappen – ook als ze geen hulpvraag kunnen of willen stellen – én 24/7 voortvarend handelen.

Er zijn ook voldoende en betaalbare plekken nodig voor **begeleid/beschermd wonen** en **passend aanbod van ondersteuning en zorg**. Denk ook aan **laagdrempelige voorzieningen** en cliënt- en familie-initiatieven gericht op **herstel en participatie**; deze verdienen structurele (financiële) ondersteuning.

Op deze manier kunnen mensen gewoon thuis wonen, maar wel met de noodzakelijke hulp. Dat vraagt ook aandacht voor **acceptatie in de wijk** van mensen die ‘wat anders zijn’. En een **goed 24/7 bereikbaar advies- en meldpunt** waar bezorgde burgers terecht kunnen en van waaruit zo nodig snel de juiste hulp geregeld kan worden.

2. Zorg en veiligheid

Het helpt als **zorg en sociaal domein in één portefeuille** zitten en er een stevige **verbinding met veiligheid** is, want een relatief klein deel van de mensen met verward gedrag veroorzaakt overlast, brengt zichzelf of anderen in gevaar of pleegt misdrijven. Aanbeveling is om met regelmaat de wethouder **sociaal domein en bestuurders uit de zorg bij de driehoek** van burgemeester, Officier van Justitie en de politiechef aan te laten schuiven om deze thema's gezamenlijk te bespreken.

Ook de Veiligheidshuizen spelen een belangrijke rol; daar wordt vastgelopen casuïstiek besproken. Laat deze Veiligheidshuizen door ontwikkelen naar **Zorg- en Veiligheidshuizen**. Door aansluiting van geestelijke gezondheidszorg en waar nodig gehandicaptenzorg bij de casuoverleggen kan beter worden ingespeeld op de complexe problematiek en sneller passende ondersteuning of zorg geregeld worden.

3. Werk samen en investeer

Mensen met verward gedrag hebben vaak meerdere problemen, waarbij veel instellingen en dus veel regels en financieringsstromen komen kijken. Maak afspraken over **wie regie voert op een casus**: iemand die het mandaat heeft om te doen wat nodig is en weet wanneer (bestuurlijk) te escaleren. En regel samen **financiële ruimte** om oplossingen op maat te kunnen financieren. Zorg eerst voor de mens die iets nodig heeft en wikkel daarna de administratie af. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet.

Tenslotte: we zullen met z'n allen moeten erkennen dat onze samenleving zodanig complex is dat niet iedereen mee kan doen. Dit vergt een betere samenwerking tussen alle betrokkenen en dat u **bureaucratische drempels** terugdringt en **communiceert** op een manier die voor iedereen begrijpelijk is. Maar het vraagt óók om **investeringen**. Dít is het moment dat u hiervoor middelen kunt reserveren in uw begroting.

Tekstsuggestie coalitieakkoord

Wij zijn bezorgd over het aantal mensen dat verward gedrag vertoont. De komende periode hebben we extra aandacht voor een betere samenwerking tussen sociaal domein, zorg en veiligheid, zodat deze groep mensen niet tussen wal en schip valt. We investeren vooral in preventie. Dit kan veel leed voor de persoon en de omgeving voorkomen en is uiteindelijk ook kostenbesparend. Wij vinden dat in onze buurten en wijken expertise op het gebied van verwardheid 24/7 beschikbaar moet zijn; professionals die zorgwekkende signalen herkennen en actief op mensen afstappen, ook als ze geen hulpvraag kunnen of willen stellen. We werken aan een passend ondersteunings- en zorgaanbod en aan de doorontwikkeling van Zorg- en Veiligheidshuizen als belangrijke plek voor het bespreken van complexe problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Ondanks alle inspanningen moet er nog veel gebeuren om mensen die zich soms net wat anders gedragen goed te ondersteunen. Dit lukt alleen als u – als gemeente – uw regierol pakt en de relevante partijen bijeenbrengt. U kunt de komende vier jaar het verschil maken. Ik hoop u met deze brief wat input te hebben gegeven en ik vertrouw erop dat u de komende coalitieperiode voldoende oog heeft voor mensen die tussen wal en schip vallen.

Met vriendelijke groet,

Onno Hoes

Voorzitter Schakelteam Personen met verward gedrag